

ሳያጣሩ ወሬ ሳይገድሉ ኅፈሬ

ዋለልኝንና ያን ትውልድ ለቀቅ

ሀማ ቱማ

ስለ ሀገራቸውና ለሀገር ውድ ሕይወታቸውን ስለሰጡት ቅንጣትም ሳያውቁ ወይም ጥራዝ ነጠቅ ግንዛቤን ይዘው የክስና ስድብ ውርጅብኝ የሚያስሙትን አንቱ በሉኝ ባዮች ጉራቸውን ልዋስና ግጥም የቻልኩ መስሎኝ የነበረ ሰሞን ፅፌ የነበረውን የራሴን አንዲት ግጥም ልጥቀስ --

“ መሬት ያራሰውን ያንን የደም ጀግና
መሬት ያቀላውን የእሷን ደም የጀግና
ጠቅጥቆ ያለፈ ምራቁን የተፋ
ታሪክን አዋራጅ ሀገር የሚያጠፋ። ”

የለየላቸው አድሀሪዎች እየመሩና የቀይ ሽብር አራማጆች አጀብ ሆነው ዘመነ ትምክህትን ናፋቂዎች ሁሉ ድንገት ትዕዛዝና የክተት አዋጅ የመጠባቸው ይመስል ለለውጥ በታገለው ትውልድ ላይ ከፍተኛ የስም ማጥፋት ዘመቻን ከፍተዋል። በዚህም መሰረት ህይወቱን ለሀገር ና ለዓላማው ሰጥቶ ያለፈውን ዋለልኝ መኮንንን በተለይ መዝለፍ አብዝተዋል። በዋለልኝ ሽፋን ያ የጊዜው የተማሪዎችና የተራማጆች እንቅስቃሴ በአድሀሪያን እየተወነጀለና እየተጠቃ ነው። ታዲያ ታሪክ ጠባቂ ካጣ ሊቆሽሽና ሊበረዝ ሊሰረዝ ስለሚችል ሁሉም ዘብ መውጣት አለበትና የድርሻዬን ልወጣ እነሆ ተነስቻለሁ።

“ ይድረስ ብለው ፃፉ
ምስጢር ብለው ጣፉ
ተራራ አንቀጠቀጥን ሲሉም ለፈለፉ
ሀቅን ገድለው ቀብረው ቅጥፈት ባነገሱ
ያ ትውልድ እያሉ ትውልድ ባወገዙ ”

ነው ቁም ነገሩ። በአዲሱ ዘመን የተካሄደውን ታሪካዊ ትግል በማንቋሸሽ የሚያቀርቡ በሚከተለው መልክ ሊገለጹ ይችላሉ፤

- የአዲሱ ዘመን የስልጣን ተካፋዮችና የጭቆናው አራማጆች
- የደርግ ዘመን ወንጀለኞች
- ትግሉ ሲካሄድ በቦታው ያልነበሩ ወይም አድሀሪ ሚና የነበራቸው

- ዛሬም በዚህ አያይዘው ኢሕአፓን ሊያጠቁ የተነሱ ክፍሎች
- ተራማጅ የነበሩና ዛሬ አድሀሪ ሆነው የቀድሞ ታሪካቸው ላይ ተፍተው የሚዋረዱ።

ከዚህ ጥርቅም ውጪ ያው በባዕዳንም ተገዝተው የሚጮኹት አሉ። ተገንጣዮችና አስገንጣዮችም የራሳቸው ተልዕኮ አላቸው። የዋለልኝን ስም ወያኔ ሊጠቀም መሞከሩ አንድ ምልክት ነው። በቅድሚያ መታወቅ ያለበት ማንም ሰው ያን ትውልድ ሆነ፣ እንቅስቃሴውን ሆነ ግለሰቦችን በፅኑና የመተቸት መብቱ የተጠበቀ ነው። በዚህ በዚያ ስህተት ነበር፤ ደጉ ወይም ፀጋው ይኸ ነበር ብሎ በሚዛንና በገንቢ መልክ መገምገሙ በእርግጥም አስፈላጊ ነው። ይህን የሚቃወም አይኖርም። ግን በፈጠራ ታሪክ የሀሰት ወሬን እያራገቡ ትውልዱንም እንቅስቃሴውንም ለማንቋሸሽና ታሪክን ለማጥፋት የተከፈተው ዘመቻ መወገዝ ያለበት ነው። አንድ እናቱን ሳይቀር ሲአይኤ ብሎ ሊከስ የሚዳዳውና ምሁር ነኝ በማለቱ ብቻ ምሁር ለሚለው ቃል ባለጌ ትርጉምን የሚሰጥ ግለሰብ ለምሳሌ ዋለልኝን የሲአይኤ ቅጥረኛ ከማለቱ ሌላ የታገሉትን ሁሉ የሻዕቢያ ቅጥረኞች ብሎ ሊያዋርድ ሞክሯል። ሌሎችም የራሳቸውን መጥፎ ሚና አሊያም የዛሬን የራሳቸውን አቅዋም ለማራገብ ብቻ ያን ትውልድ በደፈናው እየቀጠቀጡ ናቸው። ታዲያ መከላከል ይነሰን?

በግለሰብ ደረጃ የያዘው እንቅስቃሴ አካል የነበርኩ ሲሆን ዋለልኝን ባውቀውም በጣም በቅርቡ አልነበረም። ሆኖም የተማሪው እንቅስቃሴ አባል ነበርኩና በአድማ ኮሚቴዎች ስራ ዙሪያ ተገናኝተናል። ሀገር ወዳድና ቆራጥ ንድ ነበር ማለት እችላለሁ፤ በመስዋዕትነቱም ያስመሰከረው ይህንኑ ነው። ዋለልኝና ሌሎቹ ጀግና ወጣቶች አይሮፕላን ለመጥለፍ ሲሞክሩ ተገድለዋል። ስለዚህ ጠለፋ ዝርዝሩን የሚያውቁት አልተናገሩም፤ የሚለፍፉት ደግሞ የሚያውቁት የለም። የእነ ዋለልኝ እርምጃ ግን የሻዕቢያን ተልዕኮ ለማሟላት አልነበረም። ዋለልኝ ለኢሕአፓ ምስረታ በሀገር ሆኖ ከእነ ፀጋዬ ደብተራው ጋር አብሮ ሆኖ የበኩሉን ታግሏል። በዚህ ደረጃም አብረን ታግልናል ማለት እችላለሁ። ስለ ከሸፍ ጠለፋው ሙከራ የሚያውቁት ያውቃሉ--ያ ታሪክ እስኪጻፍ ግን በበኩሌ በዚህ ትቶ ማለፉን እመርጣለሁ። እኔ የማተኩረው ዋለልኝና ያ ትውልድ ለሀገሪቷ የብሄረሰብ ችግር፣ ለኤርትራ ጦርነትና አንዱ አወቅኩ ባይ በቅርቡ እንዳለው ደግሞ ኢትዮጵያ ወደብ አልባ ለመሆኗም(!) ተጠያቂ ናቸው የሚለው ላይ ነው።

ኮሶን ላለቀመው ይመር አይመስለው ነውና ያኔ ላልኖሩት ወይም ቢኖሩም መከራውን ቀማሽ ያልነበሩት ስለ አዲሱ ስርዓት ግንዛቤያቸው ቢንሸዋረር የሚገርም አይሆንም። ኃይሌ ኃይሌ የሚሉት ታሪክን አያውቁም፤ አልተማሩም ወይም ረስተዋል። ዓይኑን ለከፈተና ለማወቅ ለጣረ ግን ግፉ ሞልቶ ተርፎ ነበር። በሁሉም መስክ። እነ ዋለልኝ ዓይነቶቹ በክፍለ ሀገራት

ከድህ ቤተሰብ የተወለዱ ተማሪዎች ስለ ነበረው ችግርና ስለ ፊውዳል ስርዓቱ አስከፊነት መፅሀፍም ማንበብም መጠየቅም አልነበረባቸው። ዋለልኝ የኢትዮጵያን ሕዝብ ያውቅ ነበር-- እውቀት ደግሞ አንፃራዊ ነውና ዛሬ የፖለቲካ ድርጅቶች መሪዎች የተባሉት ለምሳሌ ስለ ጭቁኑ ህዝብ ሰቆቃ ያላቸው ግንዛቤ ደካማ የሆነ ሀብታሞች መሆናቸውም በማነፃፀር ሊታይ የሚገባው ነው። ለማንኛውም ዋለልኝ ላይ ከ 39 ዓመት በኋላ የተከፈተው መጥፎ ዘመቻ በተለይ በእሱ ተፅፎ በዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ማህበር ጋዜጣ ላይ የወጣውን ፅሁፍ ይመለከታል። የዋለልኝ ፅሁፍ ያወጣው ያበጠው ይፈንዳ በሚል ርዕስ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ርዕሱ ፍላጎቱን ገላጭ ሆኖ መወሰድ ሲገባው ሀቁን በተናገረ ተወገረ ሆነና ዛሬ በመጥፎ ይወገዝበታል። ያበጠው ይፈንዳ ያለው በዚያን ጊዜ የብሄረሰብ ጭቆና መኖሩ የሚደረግ እንጂ የሚወራ ስላልነበረ ነው። በመሆኑም የማስደንገጥና የማንቃት/የኡኡ ጩኸት ቃና/ ይዞ የወጣው ፅሁፍ መልዕክቱ ጎበዝ ይህ ችግር አለ እኮ፤ ሀገርን ሊጎዳ ሊያጠፋ ይችላል እኮ፤ እንደው፤ እንወቀው እንነጋገርበት ለማለት ነበር። የዋለልኝን ፅሁፍ (1) ሁኔታውን በማጋለጥ (2) በሰጠው መፍትሄ (የራስን ዕድል በራስ የመወሰን ሙሉ መብት) የሚተቸት አሉ።

ወደ ይዘቱ ከመግባታችን በፊት ግን ያ መሬት ለአራሹ፤ ዴሞክራሲ ለጭቁኑ ሕዝብ ብሎ የታገለው የእነ ዋለልኝ ትውልድ በዚያን ጊዜ ያጋጠሙት የስርዓቱ ዕድፎች ምን ምን እንደነበሩ ማወቅ ያስፈልጋል። ዋለልኝ ኢትዮጵያ የብሄረሰቦች እስር ቤት ሆናለች ብሎ ፅፏል (ፕሪዝ ን ኦፍ ናሽናሊቲስ የሚለውን ተርጉሞ ነው)። ይህ አልዋጥ ያላቸው ኢትዮጵያን ነቀፈ ብለዋል። ኢትዮጵያ የሕዝቧ ሁሉ እስር ቤት ነበረች። ይህ ነበር ሃቁ። በአጭር ኢትዮጵያ የብሄረሰቦች ጭቆናና የሀይማኖትም ልዩነት/አድልዎ ነበር። በተማሪው አንቅስቃሴ ተባብረውና ኢትዮጵያ ብለው የታገሉት ሁሉ (ኤርትራ የተወለዱትም ጭምር) ይህንን የጭቆና ሁኔታ በዴሞክራሲ መፍትሄ እናስወግድ ብለው በቀና የተነሱ ነበሩ። ተቺዎቹ ረስተው ወይም ሸፋፍነው የሚያልፉት አቢይ ሀቅ ግን ተማሪዎቹ/ተራማጆቹ መሬት ለአራሹ፤ ድሀው ይማር፤ ድህነት ወንጀል አይደለም ዴሞክራሲያዊ መንግስት ይቋቋም ብለው መታገላቸውን ነው። ሀገር ሊከፋፍሉ ተነሱ የሚለው ዛሬ በዋለልኝ ላይ ተነጣጥሮ የሚለፈፈው ክስ በዋና መልኩ ኢሕአፓን መወንጀያ መሆኑንም እናውቃለን። ለጠቢብ አንድ ቃል ይበቃል የሚለው ስለተረሳና አወቅን ስለጠን ባዮቹ ደግሞ ላልተገራ ጊዜ ያልተገሩ ሊቆች ሆነዋልና በዚህ ጥያቄ ላይ ደግሞ ተደጋግሞ ሀቁ ቢነገርም መስማት ያለበት ጆሮአቸው ላይ ተኝተው እያንኮራፉ ነው። ሳንታክት ግን መድገም አለብንና እነሆ በሀ ለ ሐ መልክ--

ሀ / ተማሪዎች፤ ዋለልኝ፤ ኢሕአፓ፤ ተራማጆች የብሄረሰብና የኤርትራን ችግር አልፈጠሩም፤ ለ / የኤርትራ ሽምቅ ተዋጊ ግንባር /ኢኤልኤፍ ጀብሀ/ የተቋቋመው በአውሮጳ አቆጣጠር በ1960 ነው።

ሐ / የመጀመሪያው የመሬት ለአራሹ ሰልፍ በዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች የተካሄደው በአውሮጳውያን አቆጣጠር በ1965 ዓ.ም. ነው።

መ / የሜጫ ቱለማ እንቅስቃሴ ሲካሄድ ዋለልኝ የተባለውን ዕውቀት ገና አልጻፈም ነበር። በአጋዴን፣ በባሌ ፤ ደራሳ ይባል በነበረው ወዘተ የአርሶ አደሮች አመጾች ሲካሄዱና በዚህም በዚያም የመሬትና የብሄረሰብ ጭቆና ጉዳይ ተያይዞ ሲነሳ የኢትዮጵያ ተማሪዎችና ተራማጆች ገና የብሄረሰብ ጥያቄ የተባለውን አላነሱም ነበር።

ይህ እንግዲህ ቢፈጠር፣ ደቀቀ፣ ተነነ የምንለው ሀቅ አይደለምና ክስ ደርዳሪዎቹ ዋለልኝን ለቀቅ፣ ያን ትውልድ ለቀቅ አድርገው ወደ ስርዓቱ ወደ አጭ አገዛዝ ዓይናቸውን መመለስ ከቻሉ መመለስ አለባቸው። የነበረው አገዛዝ ያበላሸውን ለማስተካከል፣ ዋለልኝና ንደኞቹ ከዚያም ኢሕአፓ በቻሉበትና ባመኑበት መንገድ ሞከሩ። ያ ትውልድ ወደ ግራ ለምን አዘነበለ፣ ለምን ርዕዮቱም በዚያ መንገድ ሆነ ለሚለው እንዲሁ ተደጋግሞ ገለጻ ተሰጥቷል። ለሀገሪቷ ችግር ዛሬ ኢትዮጵያ ወይ ሞት የሚሉት ያኔ ያቀረቡት መፍትሄ አልነበረም። በዘመነ ደርግም በተወሰነ ደረጃም ቢሆን ምላሽ ለመስጠት የተደረገው ሙከራ የግራ ኃይሎች ተፅዕኖ ውጤት ነው። በየካቲት አብዮት ጊዜም ኢትዮጵያውያን እስካሁን ክርሰቲያን ሳይሉ የሀይማኖት ተቃውሞን አውግዘው ትልቅ ሰልፍ አደረጉ እንጂ ዛሬ አንደሚሞከረው ልዩነትና አድልዎ የለም ብለው እንደ ሰጎን አንገታቸውን ከአሸዋ አልደበቁም። በአጭሩ አብዮት የሚያሻው የተበላሸ ኋላ ቀር ስርዓት ነበርና ያ ትውልድ ያን ስርዓት ለማውደም ያደረገውን አስተዋፅዖ ይኮራበታል። ሰማዕት የሆኑት እነ ዋለልኝም ጀግና ቢባሉ ሲያንሳቸው ነው። እነሱን የሚያጠቁትና የሚዘልፉትም ሲመዘኑ ገለባ፣ ሲመረመሩ የተቀማጭ ምላሱ ምላጭ ሆነው የሚቀሩት። ያበጠው ይፈንዳ ቢባል ያበጠ ና ያመረቀዘ ስርዓተ ነበርና ሲያንስ ነው። በዝርዝር ወደ አስከፊው ጭቆና የማንገባው ለዘረኛው ወያኔ ወፍጮ ባቄላ ላለመቀበል ብለን ብቻ ነው።

ወደ መፍትሄው ስንመጣም የራሱን ዕድል በራስ የመወሰን መብትን በቀረበበት ሁኔታና መንፈስ መቀበል/መረዳት ያቃታቸው ሁሉ ቢነገሩ ቢነገሩ አንሰማም ብለው የሚወዱት አገዛዝ ሀገርን ለግንጠላ አመቻችቶ እያለ (የአጭውም የደርጉም) ዲሞክራሲያዊ ምላሽ ሰጥተው መፍትሄ የፈለጉትን አምርረው ያወግዛሉ። ዛሬ የወያኔን ፈለግ ተከትለው ዘር ቆጠራ የገቡ ጥቂቶች አይደሉም። ሀገራችን ኢትዮጵያ ብሄረሰባችን ኢሕአፓ ላልነውም በየጊዜው የለም ብሄረሰባችሁ ይህ ያ ነው እየተባልን አለ ። ጉድ!! በተማሪው እንቅስቃሴ የተሳተፉትን በአብዛኛው ከሰሜን በማድረግ ሌላው እንዳልታገለና እንደተነዳ አደርገው ማቅረብ የሚፈልጉ አሉ። ሌሎች ደግሞ ወያኔ ለስልጣን ስለበቃና ሻዕቢያም ያሰበው ስለሆነለት የተሸናፊነትና የዝቅተኛነት መንፈስ አድርገዋቸው ሁሉን አራጊና ፈጣሪ እነዚሁ ቡድኖች

ናቸው በሚል በኢትዮጵያዊነት የታገለውን ሁሉ ሚናውን ይሰርዛሉ። ይህ አሳዛኝ ክስተት ነው። በተማሪው እንቅስቃሴ የታገሉት የትግራይ ሆነ የኤርትራ ተወላጆች የታገሉት በኢትዮጵያዊነታቸው ነው። ይህ ቀርቶ ወደ ሻዕቢያና ጀብህ የሄዱትም ከውስጠለ ለውጥ እናመጣለን ብለው ሞክረው እንደነበር ሌላጊዜውን ጠብቆ መነገር ያለበት ታሪክ ነው። በዚያን ጊዜ እገሌ ከየት ተወለደ ብሄረሰቡ ምንድነው ብሎ ተጨንቆ የሚጠይቅም አልነበረ። ሁላችንም ኢትዮጵያዊ ነበርን። በመሆኑም በዘመነ ደርግ ዛሬ ዋለልኝን በሲይኤነት ሆነ በሻዕቢያ አገልጋይነት የሚከሱት ዛሬ ክስ ደርዳሪዎቹ ኤርትራውያንና የትግራይ ተወላጆች ከሌሎች ጋር ሆነው ጠባቦቹን እየተዋጉ ሲወድቁ የት እንደነበሩ ብንጠይቅ አግባብ አለው።

በአፄው ዘመን የአገዛዛቸው ዋና ደጋፊ አሜሪካና ምዕራባውያን ነበሩ። በኢትዮጵያም ሆነ በዓለም አቀፍ ደረጃ ነመብትና ነፃነት የሚታገሉ ኃይሎች የሚደገፉት በሶሻሊስቱ ጎረ ነበር። ስር ነቀል ለውጥ የሚፈልግ ሁሉ ለአፈሪካ ነፃነትና መብት የሚመኝሁሉ ፀረ ኢምፔሪያሊስት መሆኑ የማይታለፍ ነበር። ዋናው ኢምፔሪያሊስት፣ ዋናው የቀጥታና የእጅ አዙር ቅኝ አገዛዝ አባወራና ደጋፊ አሜሪካና ምዕራቡ ነበር። የደቡብ አፍሪካን የአፓርቲይድ ዘረኛ ስርዓት ዋና ደጋፊ አሜሪካ ነበር። የኩባ አብዮት፣ የቪየትናም ትግል፣ የአፍሪካ ፀረ ቅኝ አገዛዝ ትግል፣ የቻይና አብዮት፣ የአውሮጳ የ 1968 ንቅናቄ፣ በዓለም አቀፍ ደረጃ ይካሄዱ የነበሩ ሽምቅ ውጊያዎች ወዘተ ሲጤኑ በዚያን ጊዜ ግራ አለመሆን ነበር እንዲያውም በሬሳነት የሚያስፈርጀው። ከዚያ አልፎ ተርፎ ደግሞ የሕዝብን እኩካልነት፣ ሕዝባዊ ዲሞክራሲ፣ የሰርቶ አደሩን መብት፣ የሀገር ሉዓላዊነትን የሚፈልግ ሁሉ የምዕራቡ ርዕዮተ ተከታይ ሊሆን አይጠበቅም። እኩልነት፣ ዲሞክራሲ፣ መብት ወዘተ ካልን ሶሻሊዝም መባሉ አይቀሬ ነበር። ዛሬም ነው። የአሜሪካ ቀኞች ባራክ ኦባማን ሶሻሊስት ብለው እየከሰሱ ያስቁን የለ ? ወጣም ወረደም ግን ያ ትውልድ ለችግሩ መፍትሄ ሊሰጥ የተነሳው በነበረው ርዕዮተ አማካኝነት ነበር። ይህም ደግሞ የራስን ዕድል የመወሰን መብትን እስከ መገንጠል እስከሚለው ድረስ ያካተተ መሆኑ ለርዕዮቱ እንግዳ ለሆኑት ያደናግር እንደሆነ እንጂ የአቅዋሙ መሰረት ሙሉ መብትን በማወቅ የውዴታ አንድነትን ማስቀደም የሚል ነበር። የመገንጠልን መብት ማወቅ ማለት መገንጠልን መደገፍ ማለት አይደለም የሚለውን የተቀበሉት ተራማጆች የትምክህትን አደጋ ሲረዱ የጠባብነትን መርዝ በሚገባ አላዩትም ተብለው ሊወቀሱ ይችላል። ይህን መሰል ወቀሳ በራሱ ላይ ኢሕአፓ ከዓመታት በፊት አድርጓል። በቀጣይ ፕሮግራሞቹም አርሞ ተገኝቷል። ለማንኛውም ዋለልኝም ሆነ ተራማጆቹ በመላ ሀገር ትገንጣጠል የሚል አቅዋም አልነበራቸውም። መብትን በማወቅ እምነትን ፈጥረን የጋራ ትግልን እናጠናክራለን የሚል እምነት ነበራቸው። ይህን አቅዋም ስህተት ነው ብሎ መከራከር ይቻላል ነገር ግን የትምክህት አባዋራ ሆነው፣ የሞረሽ ወዘተ አዘጋጅ ሆነው

በጭቁን ሕዝብ ላይ የሚጨፍሩ የነበሩት፤ ዛሬም ኦሮሞን ሕዝቡ በሚፈልገው ስም መጥራት የሚያማቸው፤ አሊያም ተስፋንጥረው ትግራውን ሁሉ ካልጨረሱን የሚሉ አስመሳዮችና የወያኔ የስውር አርበኞች በዚያ ትውልድ ላይ፤ በዋለልኝ ላይ የማይቆረጠም ወሬ ቢቆሉና ቢያሹ ልንቀባላቸው ሆነ ልንሰማቸው አይገባም። በዚያ በታገለ ትውልድ ላይ፤ የወኔ ቋት በሆነው ትውልድ ላይ የጨቋኝ አገዛዦችን ኃጢአትና ወንጀል መላከክ/ማላከክ አይቻልም። ሁሉም የየራሱን መስቀል ይሸከም ተብሏል! ዋለልኝ ሲወገዝና ያልነበረውን ሆነ ሲባል ወይም ለሚወዳት ሀገር ሕይወቱን ሰጥቶ በወጣትነት ተቀጭቶ እየታየ ከመጣው አገዛዝ ጋር እያደሩና ኢታሪካዊ ትንተናን እየደረደሩ ሙት ወቃሽ የሆኑትን በዝምታ ማለፍ አይቻልም። ትውልዴን፤ ጓዶቼን ፤ ወንድም እህቶቼን የጨረሱ አገዛዦችን ያገለገሉ ወይም የደገፉ ሲፈነጩ ዝምታማ ቢፈጠርብን ኖሮ ድሮም ባላመፅን ባልታገልን ነበር። ዋለልኝ ለኢትዮጵያ ለችግሮች መፍትሄ በመሰለው አቅርቦ በወሬ ብቻ ሳይወሰን በተግባርም ሲታገል ተሰውቷል። ዛሬ ወቃሾች ለመሆኑ ታግለዋል? ለጭቆና መልስ ሰጥተው ነበረ ? ምን መፍትሄ አቀረቡ? መጀመሪያ ይህን ቢመልሱ የሚሻል ነው። በዚያ በታገለ ትውልድ ላይና በእጅ አዙርም በኢሕአፓ ላይ የሚጠፈው ዘመቻ አርአያ-ጀግና የነበረውን የሆነውን ዋለልኝን ሲያብጠለጠል ጥል እነሆ የበኩሌን ወግዶ አቅርቧል።

- ያ ትውልድ ጭቆናን በአጠቃላይና የብሄረሰብ ጭቆናን ተቃውሞ በመታገሉ ይኮራል፤እኔም እኮራለሁ።
- ያ ትውልድ በሀይማኖቶች መሀል ልዩነት ይቁም ብሎ በመታገሉ ይመሰገናል።
- ያ ትውልድ የአፄውን የጨለማ አገዛዝ ለመጣል ያካሄደው ትግል ሁሉ ክቡር ነው።
- ያ ትውልድ አረመኔውን ደርግ መታገሉ የሚያስመሰግነው ነው።
- ያ ትውልድ ብሄረሰብ ነጥ ሳይል ተባብሮ መታገሉ የሚያኮራን ነው።
- ያ ትውልድ ዘር፤ነጥ ብሄረሰብ እየመረመረ አልተለያየም፤
- ያ ትውልድ ጠባቦች ገና ብቅ ሲሉ ጀምሮ አጋልጦ የታገለ ሀገር ወዳድ ትውልድ ነው።
- ያ ትውልድ ለዴሞክራሲ፤ መሬት አራሹ፤ለሰርቶ አደሩ ሕዝብ መብት ወዘተ የታገለና ታሪካዊ አስተዋፅዖ ያደረገ ነው።

“ የታገለው ሞቶ የታገለው ጠፍቶ
 ያልታገለው ኖሮ ያልታገለው በዝቶ
 ያ የታገለውን ያልታገለው ወቅሶ
 የምጣዱ ሳለ የዕንቅቡ ተንጣጥቶ
 ጉድ ታሪክ ተብሎ ቅጥፈት ሀቅን ገድሎ
 ሀገር ሁሉ ክርፋት ግም ሽቶ ተብሎ
 የመሀይም መንጋ በምሁር ተፈርጆ”።

ዋለልኝ መኮንን የኢትዮጵያ ብርቅዬ ልጅ ነበር። እስቲ የታገለውን መዝለፍና መጨፍጨፋቶቼ ጭምር ጭምር ገደብ አድርገን በትግሉ ተሰልፈን የራሳችንን አኩሪ ታሪክ እንጻፍ! ዋለልኝ የኢሕአፓ ነበር፤ ኢሕአፓም ይኮራበታል። ለሀገራችን ችግር መፍትሄ ፈለገ እንጂ የሚወዳት ንፍ የሞተላትን ኢትዮጵያ ሊጎዳት አልተነሳም ነበር። በዚያ በነበረው ተጨባጩ ሁኔታ ያ ትውልድ ሀገራችንን ለማዳን ተዋድቋል። ዛሬ ከ 40 ዓመት በኋላ ሌላ መብራት አብርቶ መውቀሱ አይበጅም። አዲስ ምኒልክ መድብለ ፓርቲ ለምን አላቋቋሙም ብሎ መውቀስ ዓይነት ነው። ዋለልኝና መሰሎቹ በኢትዮጵያዊነታቸው የኮሩ፤ ደፋርና ቆራጦች፤ ለማንም ፈረንጅ ያልተነሰሱ ጀግኖች ነበሩ፤ አሁንም ናቸው። ለዚህም ነው በዋለልኝና በዚያ ትውልድ ላይ የሰነፍ ምላሰኛ የሆኑት ሁሉ በከንቱ የሚባዝኑት። አዋጅ ለአዋጅን ለፃፈውና የስነ ፅሁፍ ችሎታ ለነበረው ለደብተራው ንደኛ ለዋለልኝ የበኩሌን ግጥም ብጤ አቅርቤ ልሰናበት፤

“ ሌባ ጣት ቀስረው በሀሰት የከሰሱ
 ለሀቅ የቆሙትን በውሸት ያጠቁ
 ሌሊቱ ሲነጋ ሁሉም ተጋለጡ
 በባዕድ መዲናም አልቻሉም ሊጠፉ
 የሀሳዊ መሲህ ታሪክ ሁሌም ክፉ።

....

ታሪኩን የረሳ ቅርሱን የዘነጋ
 የሞተላትንም ያልሰጠ ምስጋና
 ጠላት ይገዛዋል ባሪያ አድርጎ ቀጥቅጦ
 ማን ሊያዝንለት ይሆን እሱ ራሱን ጥሎ።።

ራሳቸውን የጣሉ ፀረ ታሪኮች የዋለልኝን ስም አያጎድፉም!!!!